

Tabel 2 - ICE: surse de informații

Surse de informații	
Surse primare	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Sondaj adresat actorilor interesați din comunitatea de evaluare extinsă ce acoperă partea de cerere (ex. Unitățile de Evaluare, AM-urile, OI-urile, factorii care formulează politici publice) și partea de ofertă (societățile de evaluare, evaluatori independenți, Universități): 86 de răspunsuri primite de la un panel de cercetare compus din 292 de potențiali respondenți ▶ Focus Grup cu membrii din mediul universitar din cadrul ADER pentru a evalua partea de ofertă de pe piața de evaluare din punct de vedere al independenței și competențelor ▶ Focus grup cu GLE vizând validarea rezultatelor preliminare și obținerea unor comentarii și opinii suplimentare înainte de întocmirea Raportului privind cea de a Treia Măsurare Anuală ▶ Evenimentul de diseminare pentru comunicarea rezultatelor ciclului de măsurare în rândul factorilor interesați din domeniul Sistemului de gestionare a Fondurilor Structurale și pentru colectarea de informații suplimentare din rândul factorilor interesați pentru a finaliza Raportul privind cea de a Treia Măsurare Anuală
Analiza comparativă internațională (benchmarking)	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Chestionar transmis AM-urilor din cadrul statelor membre UE: răspunsurile au acoperit 9 dintre PO-urile din Ungaria, Lituania și Italia
Surse secundare	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Cercetarea documentară acoperă documentele naționale relevante, ghiduri metodologice UE și naționale, documente de programare și operaționale la nivel de PO și CSNR, precum și rapoarte de evaluare

ICE este calculat ca medie a celor 4 dimensiuni luate în considerare. Dezvoltarea culturii de evaluare este exprimată sub forma de procentaj la nivelul ICE, dimensiunilor, criteriilor, sub-criteriilor, descriind punctajul obținut încadrat în intervalul Min - Max. Aplicarea metodei de normalizare la rezultatele primului și ale celui de al doilea ciclu permite o comparare a modului de dezvoltare a culturii de evaluare între ciclurile de măsurare.

2.2. Rezultate la nivelul ICE, dimensiuni și criterii

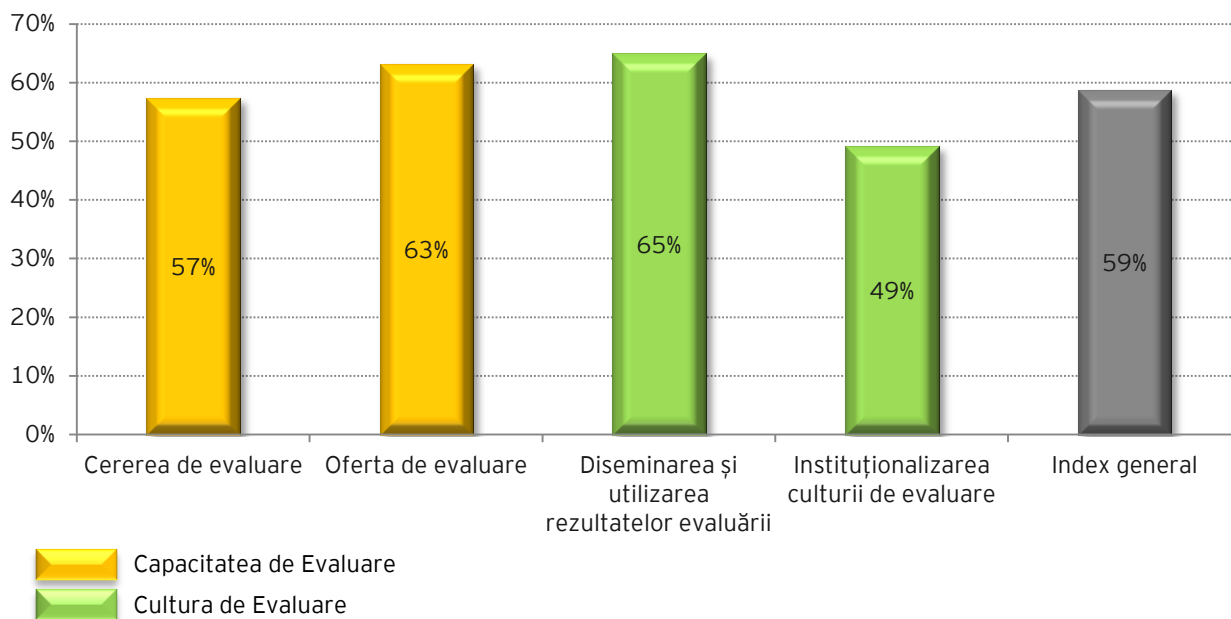
Rezultatele celei de-a treia măsurări anuale sunt prezentate în această secțiune, începând de la nivelul general (dimensiuni și criterii) și apoi în detaliu.

2.2.1. Rezultate generale la nivelul dimensiunilor

Cel de-al treilea exercițiu anual de măsurare continuă să dea rezultate satisfăcătoare în ceea ce privește modelul de convingeri și valori împărtășite de factorii cu rol în formularea politicilor publice și de evaluatori, cât și aspectele operaționale și componentele considerate a fi necesare pentru efectuarea unei evaluări, obținând un punctaj general de 59%.

La nivelul dimensiunilor, dimensiunile *Diseminarea și utilizarea rezultatelor evaluării* și *Oferta de evaluare* par a fi cele mai dezvoltate, urmate de *Cererea de evaluare*, în timp ce există arii care pot fi îmbunătățite cu privire la *Instituționalizarea culturii de evaluare*.

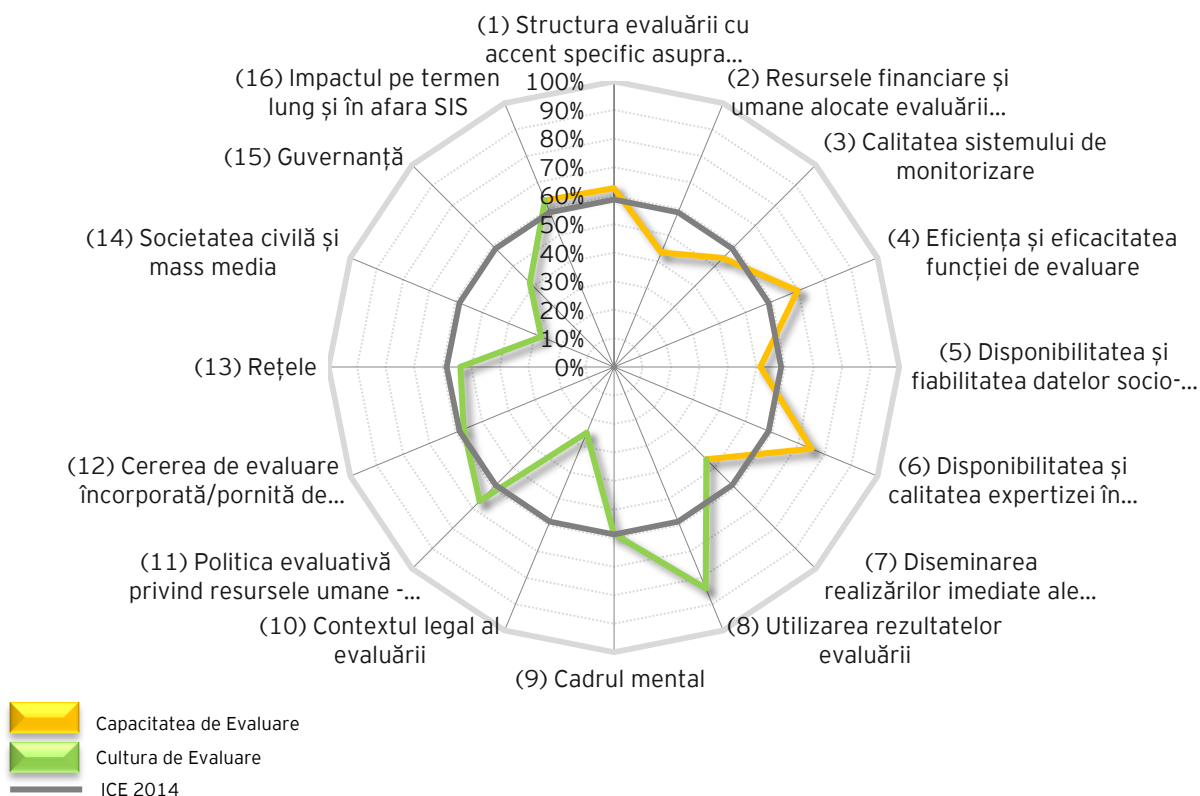
Figura 2 - Indexul general și rezultatele la nivelul dimensiunilor

2.2.2. Rezultate la nivelul criteriilor

Nivelul corespunzător de diseminare a culturii de evaluare rezultă dintr-o realizare medie la nivelul celor 16 criterii de 59%. Valoarea minimă este înregistrată la nivelul criteriului (10) Contextul Legal al Evaluării, iar valoarea maximă la nivelul criteriului (8) Utilizarea Rezultatelor Evaluării.

Figura 3 - Rezultatele culturii de evaluare la nivelul criteriilor de măsurare

În ceea ce privește media generală, criteriile cele mai performante și cele mai puțin performante comparativ cu valorile maxime posibile sunt următoarele:

Tabel 3 - Criteriile "Cele mai Performante" și cele "Mai Puțin Performante"

CELE MAI PERFORMANTE	CELE MAI PUȚIN PERFORMANTE
<ul style="list-style-type: none">▶ Utilizarea rezultatelor evaluării▶ Disponibilitatea și calitatea expertizei de evaluare▶ Eficiența și eficacitatea funcției de evaluare▶ Politica evaluativă privind resursele umane - vizând asigurarea RU adecvate, la toate nivelurile	<ul style="list-style-type: none">▶ Contextul legal al evaluării▶ Implicarea societății civile și a mass-media▶ Guvernanță▶ Resursele umane și financiare alocate evaluării conform CSNR

2.2.3. Rezultatele la nivelul sub-criteriilor și indicatorilor

În secțiunile următoare sunt prezentate în detaliu rezultatele exercițiului de măsurare. Pentru a formula concluzii preliminare și recomandări, au fost analizate sub-criteriile și indicatorii cei mai performanți /cei mai puțin performanți.

(1) Structura evaluării

Structura sistemului de evaluare a înregistrat o performanță peste media ICE, datorită bunei coordonări a "responsabilităților de evaluare". Necesitatea de a spori gradul de conștientizare asupra evaluării în rândul factorilor cu rol în formularea politicilor publice, atât la nivel central cât și local, a fost confirmată de oferta de evaluare. **(rata generală de realizare a criteriului: 63%)**

- ▶ **Responsabilități de Evaluare:** activitățile de evaluare sunt derulate pentru toate programele operaționale.

În majoritatea cazurilor, Autoritățile de Management au înglobate în structura lor Unități de Evaluare dedicate, cu excepția POS Mediu și PNDR, pentru care activitățile de evaluare sunt derulate de către Departamentul de Coordonare, respectiv de către Serviciul Coordonare și Promovare.

Cu toate acestea, mai mult de jumătate dintre Unitățile de Evaluare derulează și alte activități, precum comunicare sau programare, și nu raportează direct șefului AM (mai exact: anumite unități de evaluare sunt subordonate șefului unei unități mai mari care include de asemenea și activități de evaluare, ca în cazul POAT, unde Unitatea de Evaluare raportează șefului Direcției Generale de Analiză, Programare și Evaluare). Cu ocazia focus grup-ului organizat în cadrul celui de al doilea ciclu de măsurare, reprezentanții Autorităților de Management au menționat faptul că eficacitatea evaluării este afectată atunci când Unitățile de Evaluare trebuie să îndeplinească și alte atribuții.

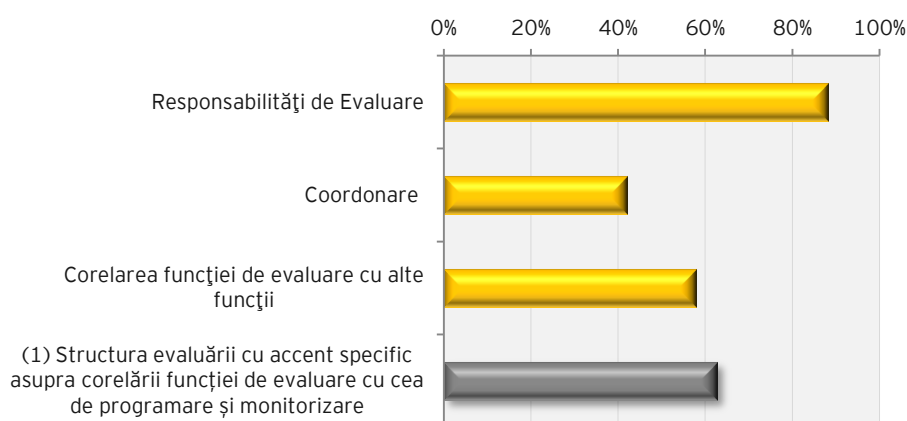
Misiunea, rolurile și atribuțiile UE-urilor sunt clar definite și atribuite în baza Regulamentului de Organizare și Funcționare, a procedurilor și fișelor de post. **(punctajul obținut pentru sub-criteriu: 88%)**

- ▶ **Coordonare:** în baza sondajului electronic, în ultimele 12 luni, respondenții au luat parte în medie la 0 - 1 reuniuni ale GLE, iar subiectele abordate au fost deseori adoptate la nivel de PO. Pe de altă parte, documentul aferent cercetării documentare a evidențiat faptul că procedura cu privire la rolul de coordonare a GLE se află în versiune preliminară încă de la începutul perioadei de programare 2007-2013. **(punctajul obținut pentru sub-criteriu: 42%)**
- ▶ **Corelarea funcției de evaluare cu alte funcții:** analiza documentară a indicat faptul că există proceduri ce corelează funcția de monitorizare cu cea de evaluare (și anume: "Dacă datele de

monitorizare indică o deviere de la obiectivele stabilite inițial, Unitatea de Evaluare va efectua evaluări ad-hoc"). Mai mult, respondenții la sondajul online au menționat faptul că aproximativ 31-50% dintre evaluări au fost inițiate cu scopul de a investiga problemele ridicate de unitatea de monitorizare.

Pe de altă parte, în urma cercetării documentare, se pare că nu au fost inițiate evaluări în vederea analizării problemelor referitoare la procesul de Programare. Aceasta se datorează faptului că evaluările ex-ante realizate pentru perioada de programare 2014-2020 nu au fost reflectate în acest raport; în conformitate cu metodologia aprobată, au fost luate în considerare doar proiectele finalizate. **(punctajul obținut pentru sub-criteriu: 58%)**

Figura 4 - Structura evaluării, la nivelul sub-criteriilor

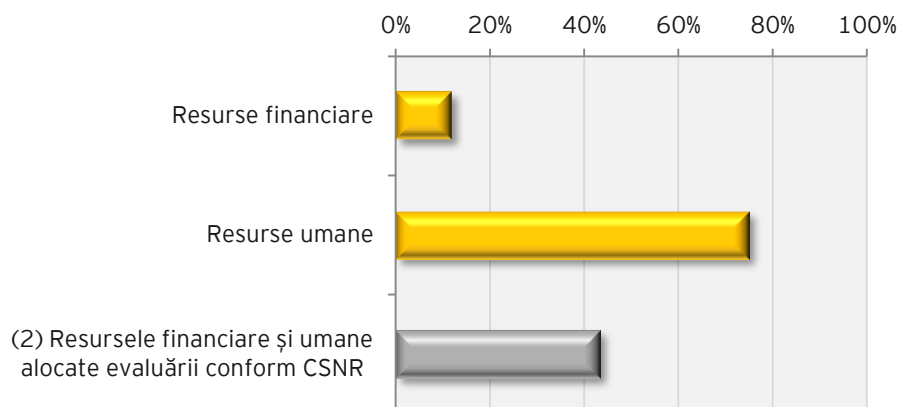
(2) Resursele financiare și umane alocate Evaluării

Cel de al treilea exercițiu de măsurare anuală a evidențiat faptul că resursele alocate evaluării sunt suficiente din punct de vedere al resurselor umane, dar că îmbunătățiri pot fi aduse cu privire la disponibilitatea resurselor financiare, acest criteriu fiind unul dintre cele mai puțin performante. **(punctajul obținut pentru sub-criteriu: 43%)**

- ▶ **Resurse financiare:** PO-urile au alocat, în medie, 0,12% din buget pentru evaluare, pondere considerată insuficientă, în conformitate cu rezultatele analizei comparative internaționale (ex. Ungaria a alocat evaluării până la 3% din bugetul total al PO Reînnoire Socială și al PO Infrastructură Socială). **(subpunctajul obținut pentru sub-criteriu: 12%)**
- ▶ **Resurse umane:** numărul și expertiza persoanelor care desfășoară activități de evaluare sunt considerate adecvate, conform analizei comparative internaționale și a cercetării documentare (ex. CV-urile persoanelor din cadrul Unităților de Evaluare). Pe de altă parte, s-a observat faptul că numărul de angajați ai unităților de evaluare diferă foarte mult în funcție de PO (de la un angajat în cadrul POS Transport până la 6 angajați în cadrul PNDR).

În urma rezultatelor sondajului online, se pare că până la 30% dintre angajații Unităților de Evaluare ale PO au părăsit instituția în ultimele 12 luni, în timp ce nicio persoană din cadrul Unității de Evaluare a CSNR nu a părăsit instituția. De asemenea, răspunsurile la chestionarul online au relevat faptul că personalul Unităților de Evaluare beneficiază de sesiuni sistematice de formare profesională. **(punctajul obținut pentru sub-criteriu: 75%)**

Figura 5 - Resurse Financiare și Umane alocate Evaluării, la nivel de sub-criterii

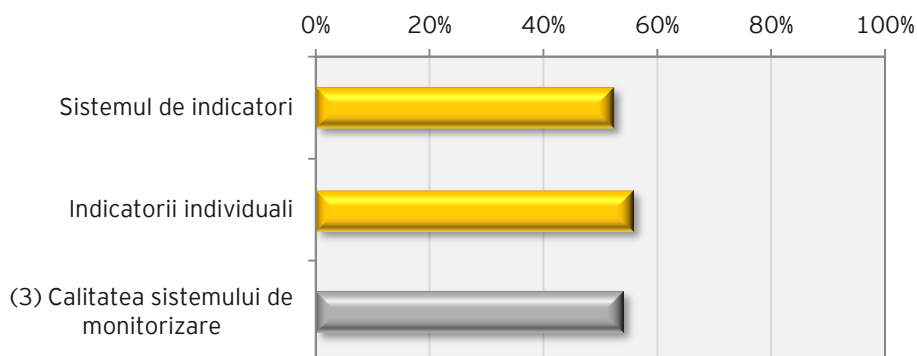

(3) Calitatea sistemului de monitorizare

Calitatea sistemului de monitorizare este considerată adecvată, atât din perspectiva Sistemului de Indicatori, cât și a Indicatorilor Individuali, după cum este evidențiat de analiza documentară și a sondajului online. (punctajul obținut pentru sub-criteriu: 54%)

- ▶ **Sistemul de indicatori:** calitatea sistemului de indicatori, din punct de vedere al acoperirii și gestionabilității, este considerată medie atât la nivel de PO, cât și la nivel de CSNR. Timpul mediu necesar obținerii de informații din sistemul de monitorizare este mai mic la nivel de PO decât cel de la nivelul CSNR (pentru nivelul PO 15 zile față de 1 lună pentru CSNR). (punctajul obținut pentru sub-criteriu: 52%)
- ▶ **Indicatorii individuali:** calitatea indicatorilor individuali, din perspectiva corespondenței, normativității, robusteții și fezabilității, a obținut același punctaj atât la nivelul PO, cât și la nivelul CSNR. (punctajul obținut pentru sub-criteriu: 56%)

Figura 6 - Calitatea sistemului de monitorizare, la nivelul sub-categoriilor

(4) Funcția de evaluare este eficientă și eficace

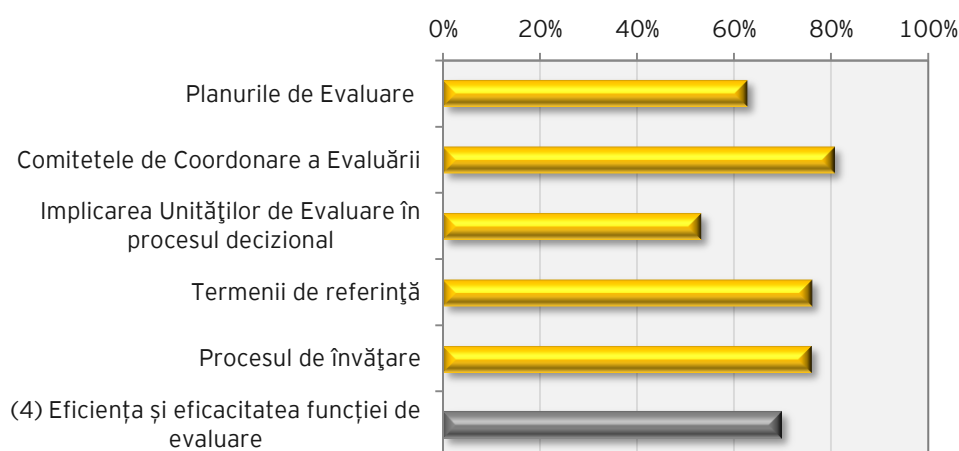
Dimensiunea cererii de evaluare, care se referă la contractarea serviciilor aferente procesului de evaluare, este susținută prin activități eficiente și eficace de planificare, management, controlul calității și învățare, fiind unul dintre cele mai performante criterii. **(punctajul general obținut per criteriu: 70%)**

- ▶ **Planurile de Evaluare:** cu excepția PNDR, toate PO-urile au planuri multianuale de evaluare (PME); totuși, acestea nu sunt întotdeauna actualizate (de exemplu, PME pentru POS Mediu și POS Transport nu a mai fost actualizat din 2008). Planurile anuale fie nu există, fie nu au fost revizuite cu regularitate (cu excepția POR, pentru care au fost elaborate PAE-uri pentru anii 2010, 2011 și 2012).

Rata de execuție a PME se situează între 30% și 100% (în cazul POS DRU), cu o întârziere medie de 6 luni între data planificată inclusă în PME și data finalizării. Conform respondenților la sondajul electronic, printre motivele decalajelor dintre data stabilită prin PME și data finalizării efective a rapoartelor de evaluare, se numără: procedura dificilă de achiziții publice, numărul mare de contestații și progresul lent al programelor operaționale. **(punctajul obținut pentru sub-criteriu: 63%)**

- ▶ **Comitetele de Coordonare a Evaluării:** sunt constituite CCE-uri, având atribuite roluri și responsabilități clare. În baza sondajului electronic, activitatea CCE-urilor este considerată ca având eficacitate medie spre ridicată. **(punctajul obținut pentru sub-criteriu: 81%)**
- ▶ **Implicarea Unităților de Evaluare în procesul decizional:** în baza sondajului electronic, UE-urile sunt consultate de către AM-uri în cadrul proceselor decizionale, dar nu în mod formalizat. **(punctajul obținut pentru sub-criteriu: 53%)**
- ▶ **Termenii de referință:** respondenții la sondajul electronic consideră că TdR sunt de calitate medie spre ridicată. De asemenea, există dovezi cu privire la ghiduri care sprijină procesul de elaborare a TdR (ex.: *Ghidul de evaluare intermediară 2012*, care poate fi consultat pe pagina de Internet a Ministerului Fondurilor Europene). **(punctajul obținut pentru sub-criteriu: 76%)**
- ▶ **Procesul de învățare:** procedurile de evaluare au fost actualizate pentru aproximativ 63% dintre PO-uri. Pentru POS DRU, POS CCE și POS Mediu, procedurile de evaluare nu au fost actualizate și nu reflectă ultimele schimbări organizaționale. **(punctajul obținut pentru sub-criteriu: 76%)**

Figura 7 - Eficiența și eficacitatea funcției de evaluare, la nivelul sub-criteriilor

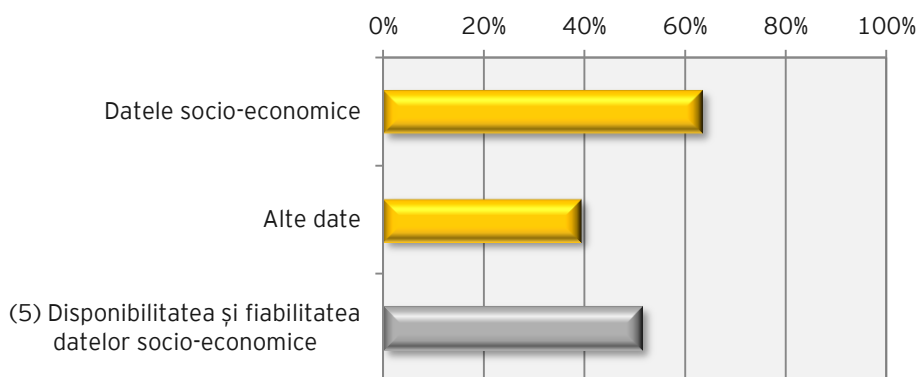

(5) Disponibilitatea și fiabilitatea datelor socio-economice

Datele socio-economice sunt disponibile la timp, atât la nivel național, cât și regional, pe pagina de Internet a INS și Eurostat. Cu toate acestea, în baza sondajului electronic, micro-datele la nivel de beneficiar sunt doar parțial disponibile și nu sunt întotdeauna consistente. **(punctajul general obținut per criteriu: 51%)**

- ▶ **Datele socio-economice:** principalele date socio-economice cu privire la PIB, ocuparea forței de muncă, șomaj și investiții în CDI sunt disponibile în timp util: 2013 sau chiar 2014 pe site-ul INS. Alte surse pentru datele principale privind indicatorii socio-economici sunt parțial disponibile, iar analiza privind consistența acestora se situează la nivel mediu. **(punctajul general obținut per sub-criteriu: 63%)**
- ▶ **Alte date:** conform respondenților la sondajul electronic, alte date necesare (ex. micro-datele de la nivel de beneficiar) sunt doar parțial disponibile (ex. de date disponibile: bilanțuri, bugete periodice, analize periodice de proiect). **(punctajul general obținut per sub-criteriu: 39%)**

Figura 8 - Disponibilitatea și fiabilitatea datelor socio-economice, la nivelul sub-criteriilor

(6) Disponibilitatea și calitatea expertizei de evaluare

Disponibilitatea și calitatea expertizei de evaluare este unul dintre criteriile cu cele mai bune performanțe. Conform respondenților la sondajul electronic și ai focus grupului cu membrii ADER, deși piața serviciilor de evaluare este doar parțial competitivă, evaluatorii dețin competențele și expertiza corespunzătoare. **(punctajul general obținut per criteriu: 75%)**

- ▶ **Competitivitatea pieței:** existența unui portofoliu pentru proiecte de evaluare (precum cel desfășurat de Ministerul Fondurilor Europene) este considerată benefică pentru menținerea ofertei de evaluare activă pe piață și în creștere în ceea ce privește numărul de participanți și calitate a expertizei.

Per total, piața evaluării din România este considerată ca fiind parțial competitivă deoarece serviciile de evaluare sunt cel mai adesea atribuite unui număr limitat de actori. În plus, firmele internaționale sunt mai prezente decât cele locale pe piața de evaluare din România (13 firme internaționale, 7 firme naționale) iar implicarea universităților în activitățile de evaluare nu este semnificativă.

Focus Grup-ul cu ADER a evidențiat faptul că universitățile nu sunt motivate din punct de vedere financiar să deruleze activități operaționale (și anume veniturile extra-bugetare sunt considerate bani publici, iar universitățile nu au voie să folosească aceste fonduri). În plus,

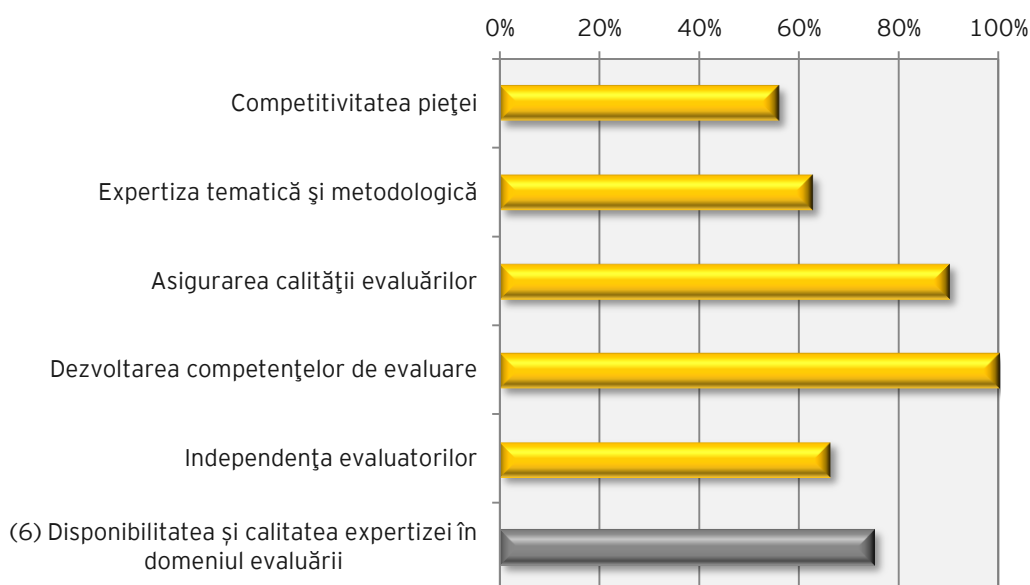
structura procedurilor de achiziții publice descurajează anumite firme mici să participe la procesele de licitație (ex. atribuirea proiectelor în funcție de cel mai mic preț, cerințe extrem de restrictive). Faptul că nu există un sistem de plată în avans pentru proiectele de evaluare impune anumite dificultăți asupra firmelor mici care nu își pot susține fluxurile de numerar. **(punctajul general obținut per sub-criteriu: 56%)**

- ▶ **Expertiza tematică și metodologică:** respondenții la sondajul electronic consideră că oferta de evaluare deține expertiza tematică și metodologică necesară, însă pot fi făcute îmbunătățiri (ex.: aceștia au evidențiat lipsa expertizei pe arii și tematici de evaluare, cum ar fi metodele econometrice, analiza cost-beneficiu și evaluarea contrafactuală de impact). **(punctajul general obținut per sub-criteriu: 63%)**
- ▶ **Asigurarea calității evaluărilor:** conform rezultatelor sondajului electronic, utilizarea listelor de verificare a calității rapoartelor de evaluare este larg răspândită. De asemenea, rapoartele de evaluare sunt percepute în ceea ce privește acuratețea, claritatea și relevanța, ca fiind de calitate medie spre ridicată. Calitatea procesului de evaluare este de asemenea asigurată datorită existenței standardelor de evaluare adoptate în 2006 de către GLE, dar nu aprobate oficial. **(punctajul general obținut per sub-criteriu: 90%)**
- ▶ **Dezvoltarea competențelor de evaluare:** analiza documentară a evidențiat existența a două programe de master dedicate evaluării de program și a altor patru care abordează teme generale în domeniul administrației publice. De asemenea, pe piață este disponibil un program de studii post-universitare în domeniul managementului administrației publice.

Totuși, în cadrul focus grup-ului cu ADER a fost evidențiat faptul că pe piață este nevoie de mai multe opțiuni de formare de scurtă durată, deoarece domeniul instrumentelor structurale suferă modificări rapide, iar anumite competențe devin necesare în vederea desfășurării activităților de evaluare la parametri optimi (ex. analiza de impact prin intermediul metodei contrafactuală). **(punctajul general obținut per sub-criteriu: 100%)**

- ▶ **Independența evaluatorilor:** evaluatorii sunt considerați ca fiind independenți, însă se mai pot face îmbunătățiri. Pentru a asigura un grad sporit de independență, reprezentanții ADER au sugerat ca autoritatea de contractare să fie separată de autoritatea beneficiară. **(punctajul general obținut per sub-criteriu: 66%)**

Figura 9 - Disponibilitatea și calitatea expertizei în domeniul evaluării, la nivelul sub-criteriilor

(7) Diseminarea rezultatelor evaluării

Acest criteriu este alcătuit dintr-un singur subcriteriu și înregistrează un nivel de **46%** din punctajul maxim disponibil. Pentru a calcula gradul de diseminare, a fost analizat numărul de rapoarte disponibile publicului larg și numărul de evenimente publice realizate.

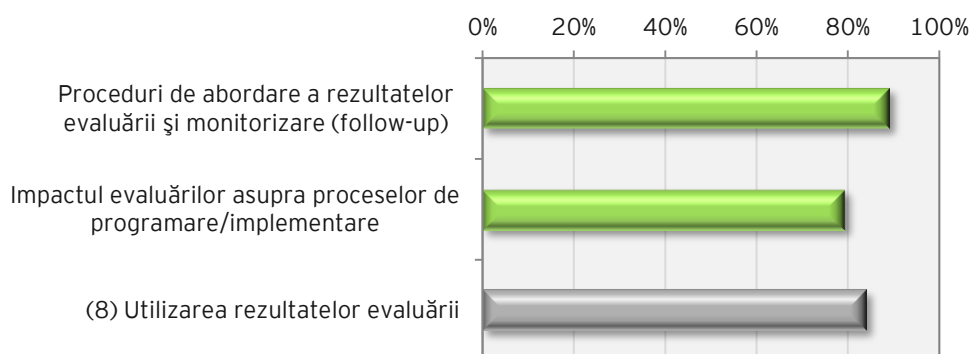
- ▶ Deși la începutul anului 2013, MFE a dezvoltat instrumentul *Biblioteca de evaluare*, menit să asigure diseminarea adecvată a rezultatelor evaluărilor către publicul larg, niciunul dintre rapoartele realizate la nivel de CSNR în ultimele 12 luni, nu a fost încărcat pe acest site. La nivel de PO, dintre cele trei rapoarte finalizate, două sunt publice integral pe site-urile oficiale ale Autorităților de Management.
- ▶ Debaterile publice, organizate pentru a discuta rezultatele evaluării, au contribuit la atingerea acestui scor. În ultimele 12 luni, au fost organizate două astfel de evenimente la nivelul CSNR și unul la nivel de PO.

(8) Utilizarea rezultatelor evaluării

Criteriul *Utilizarea rezultatelor evaluării* a înregistrat cea mai ridicată performanță. Există proceduri de implementare a rezultatelor evaluării, însă încă pot fi făcute îmbunătățiri cu privire la implementarea planului de acțiune, în special la nivelul CSNR. **(punctajul general obținut per criteriu: 84%)**

- ▶ **Proceduri de abordare a rezultatelor evaluării și monitorizare (follow-up):** există proceduri de abordare a rezultatelor evaluării și de monitorizare (follow-up), atât la nivelul PO, cât și la nivelul CSNR, iar responsabilitățile sunt alocate unui organism decizional (Comitetul de Monitorizare / Autoritatea de Management). Conform rezultatelor sondajului electronic, Comitetele de Monitorizare iau întotdeauna în considerare rezultatele evaluărilor în cadrul procesului decizional. Un mecanism de monitorizare (follow-up), bazat pe un Plan de Acțiune întocmit la aprobarea Raportului de Evaluare, este prevăzut pentru toate Programele în procedurile de evaluare, cu excepția PNDR. **(punctajul general obținut per sub-criteriu: 89%)**
- ▶ **Impactul evaluărilor asupra proceselor de programare/implementare:** conform respondenților la sondajul electronic, gradul de implementare a recomandărilor evaluărilor la nivel de PO pentru perioada de programare 2007-2013 este cuprinsă între 51-75%, în timp de la nivel de CSNR este între 31-50% (ex. pentru POR, au fost implementate ambele recomandări aferente realocării fondurilor, formulate în cadrul Raportului Intermediar). De asemenea, sondajul electronic a evidențiat faptul că recomandările evaluărilor referitoare la programare au fost utilizate în procesul de elaborare a programelor operaționale pentru perioada de programare 2014-2020. **(punctajul general obținut per sub-criteriu: 79%)**

Figura 10 - Utilizarea rezultatelor evaluării, la nivelul sub-criteriilor

(9) Cadrul mental

Acest criteriu are în componență un singur subcriteriu și înregistrează un nivel de **59%** din punctajul maxim disponibil. O analiză la nivel de indicatori a evidențiat faptul că evaluarea este considerată un factor important în atingerea succesului la nivel instituțional asigurat de către conducere și echipa executivă, însă pot fi făcute îmbunătățiri, în special în rândul factorilor care formulează politici publice.

(10) Contextul legal al evaluării

Acest criteriu are în componență un singur subcriteriu și înregistrează un nivel de **25%** din punctajul maxim disponibil. O analiză a nivelului indicatorului arată că:

- ▶ Dispozițiile legale care reglementează evaluarea transpun legislația CE în cadrul legal național (HG Nr. 457/2008) și o completează cu prevederi suplimentare, cum ar fi planurile multianuale de evaluare.
- ▶ Există prevederi legale care afectează direct sau indirect evaluarea:
 - OUG 34/2006 privind achizițiile publice, ce conduce la blocaje și întârzieri în procesul de achiziție;
 - Ordonanța nr. 34/2009 bazată pe acordul cu FMI, Banca Mondială și UE, care blochează procesul de angajare de personal în administrația publică;
 - Documentele de programare și ordinele privind cheltuielile eligibile, ce limitează tipurile de grupuri-țintă eligibile în cazul inițiativelor de dezvoltare a capacității (de ex. oferta/furnizorii de servicii de evaluare);
 - Legea finanțelor publice nr. 500/2002, care limitează posibilitățile de implicare a personalului din Unitățile de Evaluare la nivel de PO în proiectele UCE.

(11) Politica evaluativă privind resursele umane - vizând asigurarea RU adecvate, la toate nivelele

Acest criteriu are în componență un singur subcriteriu și înregistrează un nivel de **67%** din punctajul maxim disponibil. O analiză la nivelul indicatorilor evidențiază următoarele:

- ▶ Există alternative valabile pentru educație/formare în domeniul evaluării în România, însă acestea nu acoperă toate nevoile de dezvoltare și formare. Respondenții la sondajul electronic au indicat *oferta redusă pentru formare continuă și lipsa unor cursuri de formare standardizate în domeniul evaluării sau a cursurilor de formare specifice pentru fiecare PO*. De asemenea, au fost specificate cele mai importante nevoi de formare neacoperite de oferta prezentă pe piață, precum: *metode de evaluare, analiza de impact sau corespondența dintre metodele de evaluare și instrumentele aplicabile*.
- ▶ Sondajul electronic a evidențiat de asemenea existența susținătorilor evaluării, atât la nivelul PO, cât și la nivelul CSNR (și anume persoane care sprijină activitățile de evaluare). Totuși, nivelul de participare al funcționarilor publici la activitățile de evaluare poate fi îmbunătățit substanțial.

(12) Cererea de evaluare încorporată/pornită de jos în sus (în SIS)

Acest criteriu este compus dintr-un singur subcriteriu și înregistrează un nivel de 57% din punctajul maxim disponibil. Analiza la nivel de indicator evidențiază că:

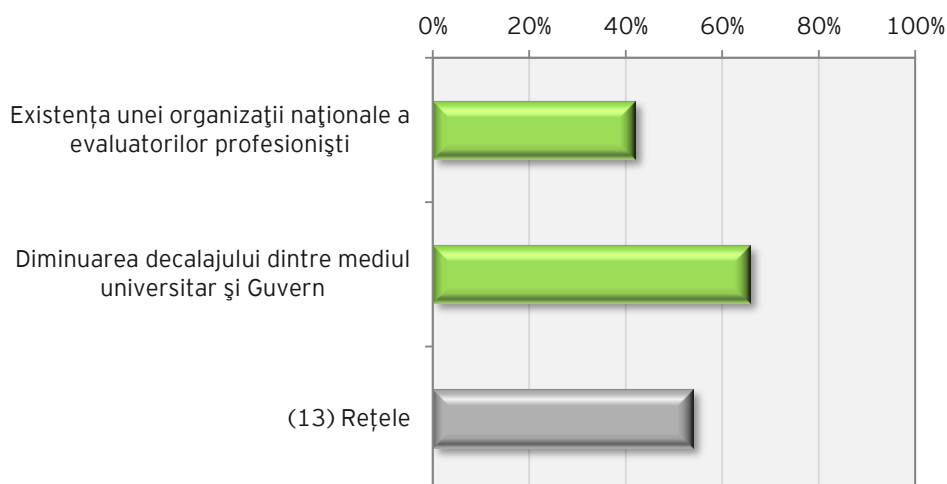
- ▶ Cererea de evaluare totală este conformă cu cea din alte state membre: numărul mediu de evaluări efectuate per PO a fost de 4.
- ▶ La nivelul PO, există un număr redus de evaluări inițiate din nevoia de cunoaștere, care este confirmat de analiza documentară și de sondajele electronice.
- ▶ La nivelul CSNR, există un număr mare de evaluări inițiate din nevoia de cunoaștere, dar nu există nici o convergență între analiza documentară și sondajul electronic (și anume indicatorul a obținut un punctaj scăzut în baza sondajului electronic).

(13) Rețele

Acest criteriu este compus din două sub-criterii ce evidențiază faptul că gradul de contribuție al organizației naționale a evaluatorilor la diseminarea bunelor practici este mai degrabă redus. **(punctajul general obținut per criteriu: 54%)**

- ▶ **Organizația națională a evaluatorilor profesioniști:** sondajul electronic a evidențiat faptul că nu există o contribuție suficientă a organizației naționale a evaluatorilor la crearea unei rețele de diseminare a bunelor practici. În cadrul focus grupul-ui cu ADER a fost menționată insuficiența resurselor financiare necesare dezvoltării ulterioare a rolului organizației. **(punctajul general obținut per sub-criteriu: 42%)**
- ▶ **Diminuarea decalajului dintre mediul universitar și Guvern:** în baza sondajului electronic, există un mecanism instituțional de cooperare între Guvern și mediul universitar, însă eficacitatea sa este percepută ca fiind medie. **(punctajul general obținut per sub-criteriu: 66%)**

Figura 11 - Rețele, la nivelul sub-categoriilor

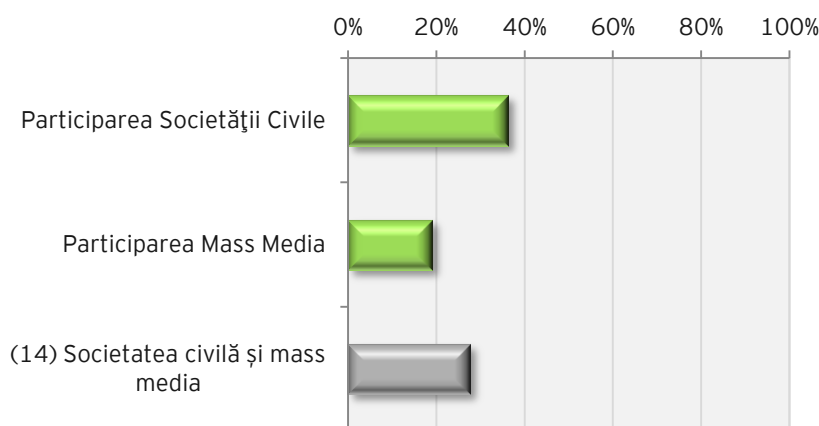

(14) Societatea civilă și mass media

Criteriul *Societatea civilă și mass media* este unul dintre criteriile care au înregistrat cele mai slabe performanțe, cu un nivel mediu mult mai mic decât media ICE. (punctajul general obținut per criteriu: 28%)

- ▶ **Participarea Societății Civile:** nivelul de participare a societății civile la activitățile de evaluare este perceput ca fiind mediu. Conform respondenților la sondajul electronic, partea societății civile care ar trebui să fie implicată într-o mai mare măsură este reprezentată de asociațiile profesionale, think-tank-urile și ONG-uri. (punctajul general obținut per criteriu: 36%)
- ▶ **Participarea Mass Media:** respondenții au evidențiat faptul că numărul de evenimente publice derulate pe an, altele decât cele ale Comitetelor de Monitorizare, aferente evaluării și diseminării rezultatelor evaluării, este scăzut. (punctajul general obținut per criteriu: 19%)

Figura 12 - Societatea civilă și mass media, la nivelul sub-categoriilor

(15) Guvernare

Criteriul include un singur sub-criteriu și înregistrează un nivel de 42% din punctajul maxim disponibil. Indicatorii însumați acestui sub-criteriu sunt măsurați în baza Indicatorilor de Guvernare Globali pentru perioada 1996 - 2012, publicați de către Banca Mondială pe pagina de Internet: www.worldbank.org. Indexul prezintă poziția României raportată la toate statele lumii pentru următoarele aspecte:

- ▶ **Opinie și responsabilizare:** peste 50% din statele analizate
- ▶ **Stabilitate Politică:** sub 50% din statele analizate
- ▶ **Eficacitatea Guvernului:** sub 50% din statele analizate
- ▶ **Calitatea actelor normative:** peste 50% din statele analizate
- ▶ **Statul de drept:** peste 50% din statele analizate
- ▶ **Controlul corupției:** peste 50% din statele analizate

(16) Impactul pe termen lung și în afara SIS

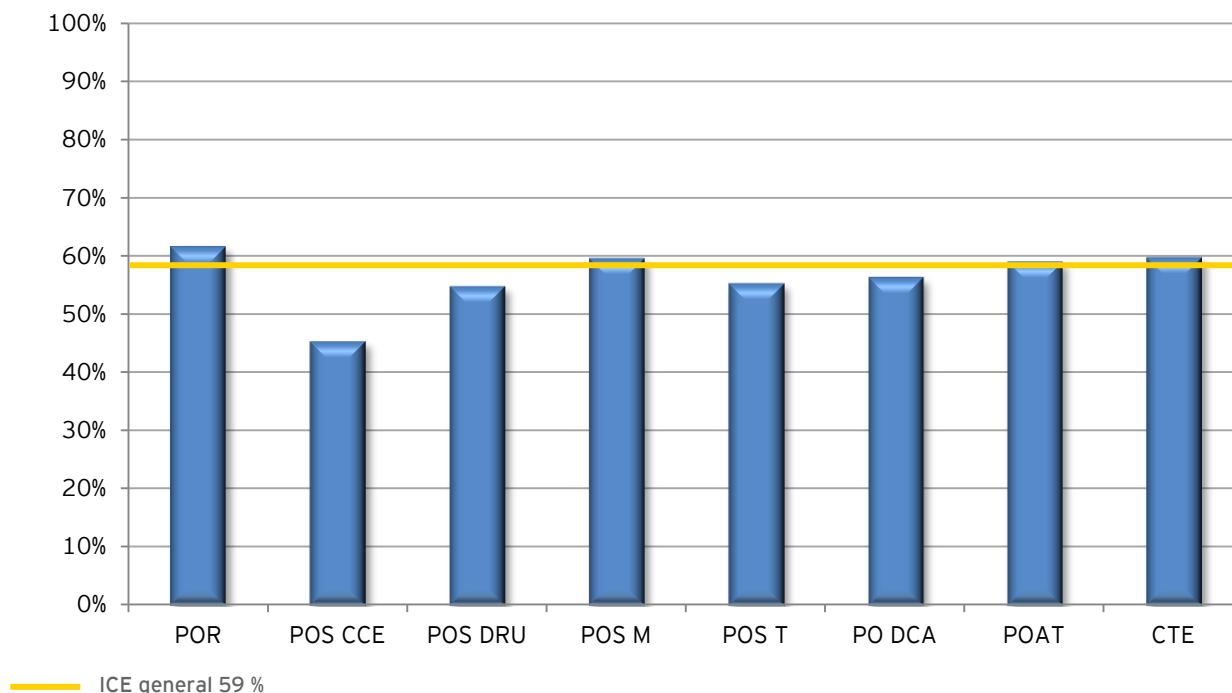
Criteriul include un singur sub-criteriu și înregistrează un nivel de **63%** din punctajul maxim disponibil. Analiza la nivel de indicator evidențiază următoarele:

- ▶ Receptivitatea percepută față de evaluare în numele instituțiilor implicate în Sistemul de Instrumente Structurale (OI-uri, principalii beneficiari, Autoritatea de Audit, Autoritatea de Certificare) este de nivel mediu (ușor mai ridicată pentru OI-uri decât pentru celelalte instituții). Un aspect important este reprezentat de prima contractare a proiectelor de evaluare prin intermediul Secretariatelor Tehnice Comune din cadrul Programelor de CTE. Se preconizează sporirea gradului de conștientizare cu privire la importanța evaluării ca instrument de optimizare a performanțelor programului, contribuie activ la întocmirea planurilor anuale / multianuale de evaluare și structurarea evaluărilor ad-hoc care pot aborda aspecte specifice aferente implementării Programului.
- ▶ În ceea ce privește integrarea evaluării atât în procesul de elaborare a politicilor publice, cât și în aspecte administrative și operaționale, pot fi făcute îmbunătățiri. Conform respondenților la sondajul electronic, printre ariile politice pentru care evaluarea are o importanță semnificativă se numără: social, economic, politici sectoriale, sănătate și educație.

2.3. Rezultate la nivelul Programelor Operaționale

În baza datelor disponibile ce rezultă din sondajul electronic, a fost realizată o comparație între 7 Programe de Convergență și Programe de CTE. Cu toate acestea, indexul culturii de evaluare la nivel de PO este caracterizat de un nivel sporit de subiectivitate comparativ cu ICE general; în ciuda ușoarei creșteri a numărului de membri ai panelului de cercetare, numărul de răspunsuri la sondajele electronice care pot fi asociate Programelor Operaționale se ridică la aproximativ 46% din totalul respondenților, și anume 36 de persoane.

Figura 13 - Rezultatele la nivelul Programelor Operaționale

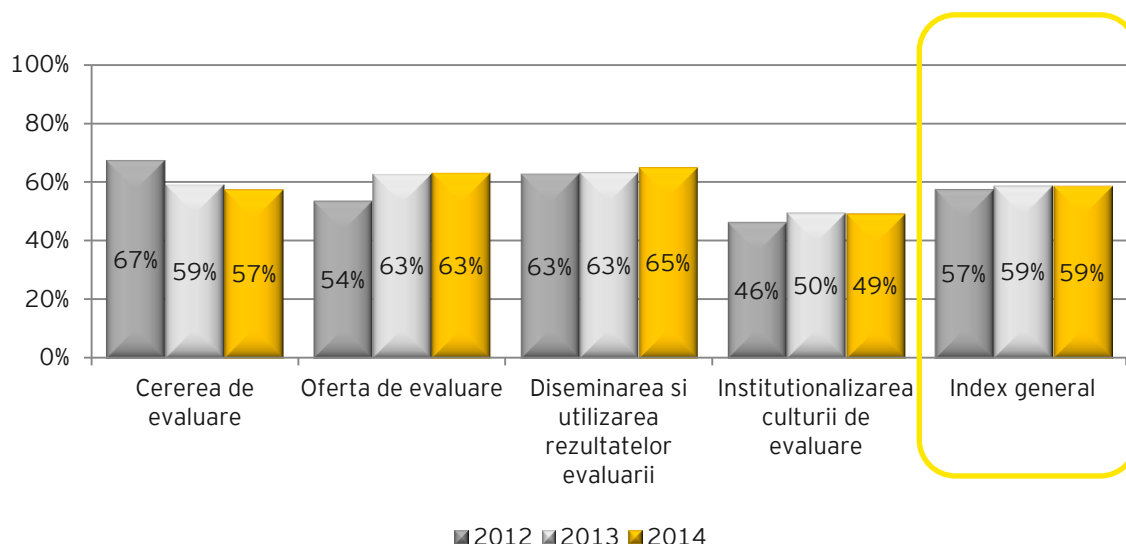
După cum se poate observa în tabelul de mai sus, în cadrul celui de-al treilea ciclu de măsurare, cel mai performant și respectiv cel mai puțin performant program operațional continuă să fie POR, respectiv POS CCE. Nivelul mediu cu privire la cele 8 PO-uri incluse în analiză este de **56%**, mai mic decât cel aferent ICE global, de 59%.

2.4. Compararea rezultatelor celor trei cicluri de măsurare

În urma normalizării rezultatelor aferente măsurării anuale pentru primul an³, comparația cu cel de-al treilea exercițiu de măsurare anuală a culturii de evaluare indică **o ușoară creștere de la 57% (2012) la 59% (2014) a punctajului obținut** pentru ICE, determinată în principal de evoluția ofertei de evaluare (creștere de aproximativ 18% în 2014 comparativ cu 2012).

Pe de altă parte, cererea de evaluare a înregistrat o continuă descreștere, determinată de sub-criteriul *Resurse financiare alocate evaluării*. Decalajul dintre ciclurile de măsurare nu a fost provocat de o reducere semnificativă a alocării financiare, ci mai ales de includerea în studiul de analiză comparativă internațională a datelor agregate din state cu bugete dedicate evaluării mai ridicate (ex. Franța, Italia, Lituania, Ungaria).

Figura 14 - Punctajul ICE obținut - comparația între ciclurile de măsurare anuală la nivel de dimensiune

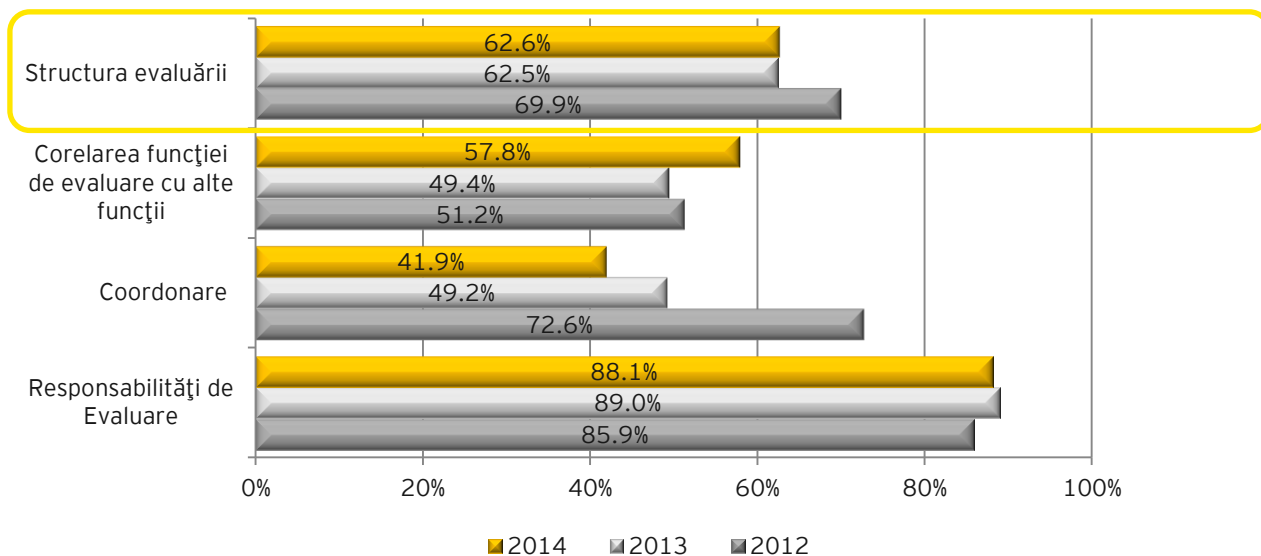

Pentru a surprinde evoluția Indexului Culturii de Evaluare pe parcursul celor trei cicluri de măsurare, principalele variații înregistrate la nivel de criterii sunt prezentate în secțiunea de mai jos.

³ După cum este prezentat în capitolul 2.1 *Metodologie*, pentru a putea compara rezultatele celor trei cicluri de măsurare, o metodă de normalizare se aplică pentru fiecare indicator, normalizarea valorilor între [0-1], prin metoda Min-Max.

Criteriul (1) Structura evaluării

Figura 15 - Punctajul ICE obținut pentru criteriul 1 - comparație între ciclurile de măsurare la nivel de sub-criterii

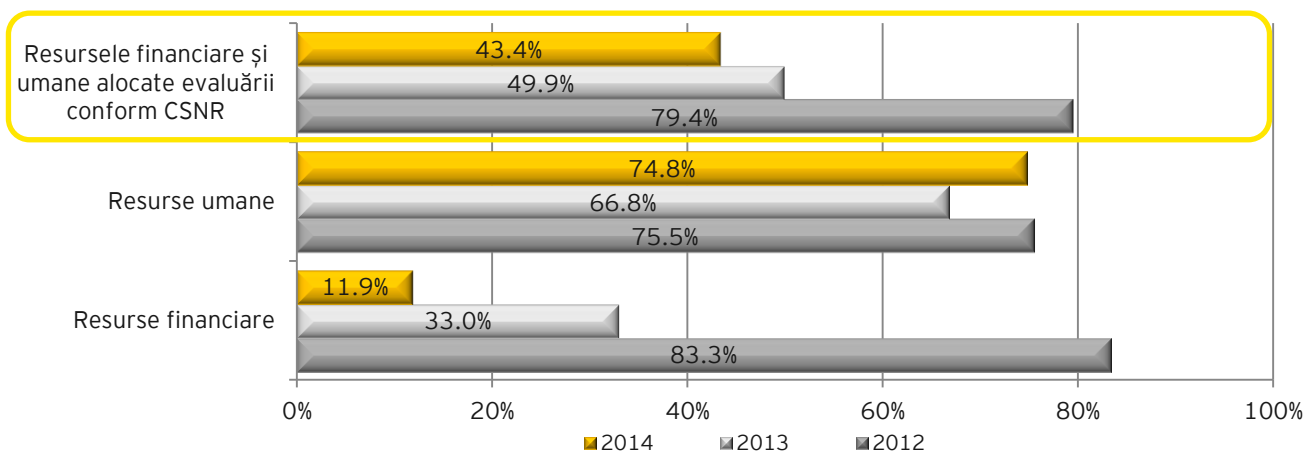

Performanța generală mai scăzută înregistrată de criteriul *Structura evaluării* în 2014 (62,6%), față de 2012 (69,9%), poate fi atribuită includerii în cadrul metodologiei a unor indicatori suplimentari, care au vizat îmbunătățirea preciziei de măsurare cu privire la partea de cerere e evaluării.

Cu toate acestea, ar trebui acordată atenție sub-criteriului *Coordonare*, întrucât respondenții la sondajul electronic au precizat faptul că în ultimele 12 luni, au fost organizate mai puține întâlniri ale GLE față de cel de al doilea ciclu de măsurare (ex. respondenții au participat în medie la 0-1 întâlniri ale GLE în cel de-al treilea ciclu, comparativ cu 2-3 întâlniri ale GLE în cel de-al doilea ciclu).

Criteriul (2) Resursele financiare și umane alocate Evaluării

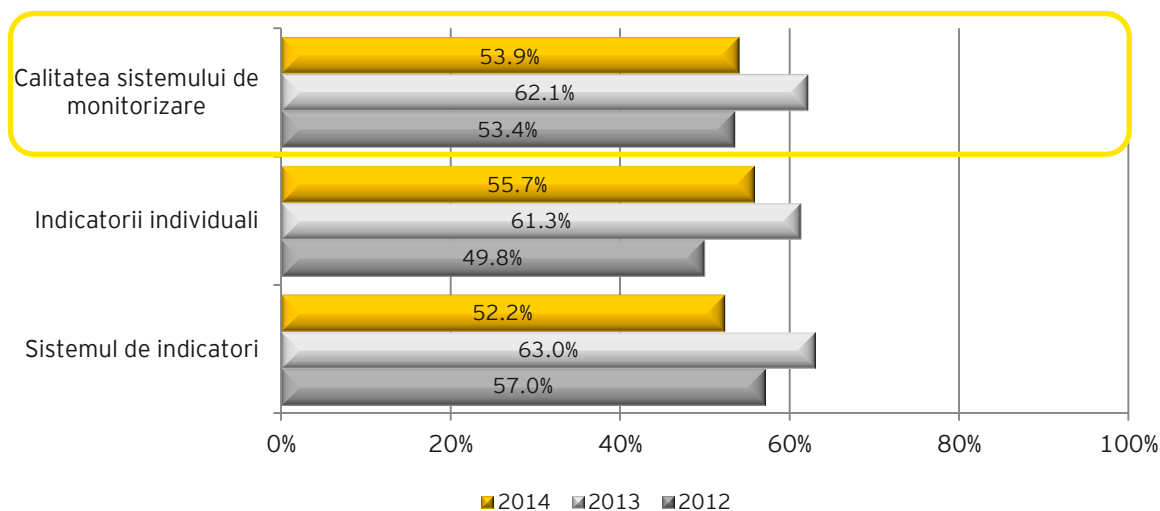
Figura 16 - Punctajul ICE obținut pentru criteriul 2 - comparație între ciclurile de măsurare la nivel de sub-criterii

Așa cum a fost prezentat la începutul subcapitolului, schimbările semnificative reflectate de punctajul general al acestui criteriu nu au fost determinate de o alocare redusă de resurse pentru funcția de evaluare; aceasta s-a datorat în principal informațiilor suplimentare rezultate din analiza comparativă internațională efectuată în ultimii doi ani în ceea ce privește alocarea financiară (ex. date suplimentare au fost colectate de la state care au alocări semnificative de resurse financiare pentru proiectele de evaluare, cum ar fi Franța, Ungaria și Italia).

Criteriul (3) Calitatea sistemului de monitorizare

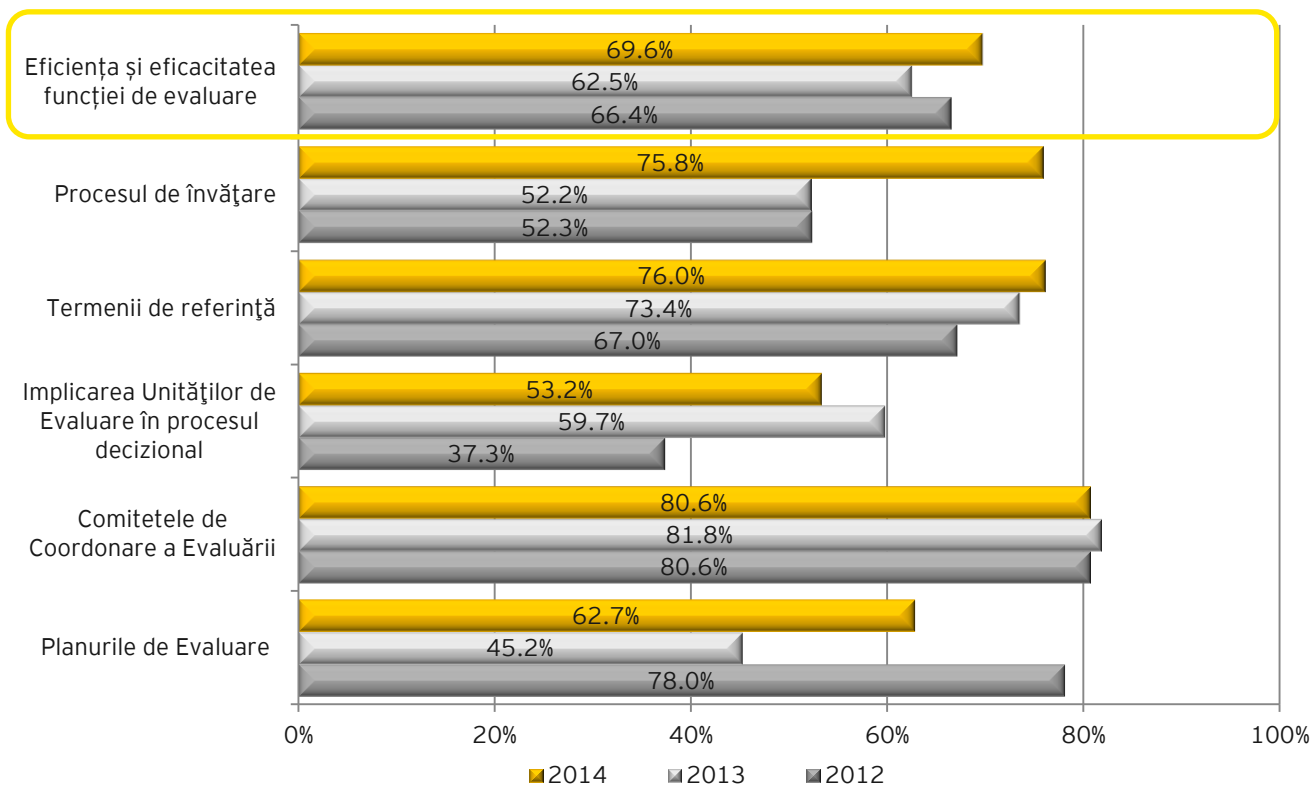
Figura 17 - Punctajul ICE obținut pentru criteriul 3 - comparație între ciclurile de măsurare la nivel de sub-criterii

Variațiile dintre cele 3 cicluri de măsurare au fost determinate de percepția asupra calității sistemului de monitorizare; conform datelor sondajului electronic, punctajul pentru *Calitatea indicatorilor individuali* a crescut în perioada 2012-2014 cu aproximativ 12%, în timp ce punctajul pentru *Calitatea sistemului de indicatori* a înregistrat o scădere de 8% în 2014 față de 2012. Rezultatele pot fi justificate de faptul că cel de-al treilea ciclu anual de măsurare s-a suprapus cu începutul perioadei de programare 2014-2020, în care logica de intervenție este mult mai complexă.

Criteriul (4) Funcția de evaluare este eficientă și eficace

Figura 18 - Punctajul ICE obținut pentru criteriului 4 - comparație între ciclurile de măsurare la nivel de sub-criterii

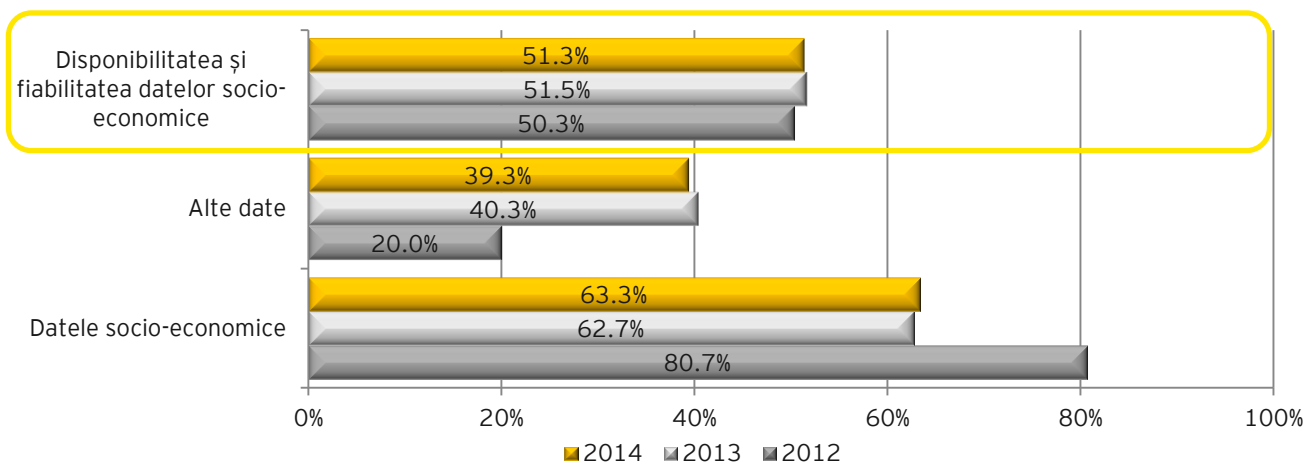

Eficiența și eficacitatea funcției de evaluare a înregistrat o creștere de 5% comparativ cu primul ciclu, determinată de *Procesul de învățare* și de *Implicarea Unităților de Evaluare în procesul de luare a deciziilor*. Aceste rezultate bune au fost confirmate și în cadrul întrevederilor cu GLE și ADER: personalul care lucrează în Unitățile de Evaluare este mai bine instruit și pregătit pentru implementarea proiectelor de evaluare.

Pe de altă parte, sub-criteriul *Planurile de evaluare* a înregistrat o scădere de aproximativ 20% în 2014 față de 2012. Întrucât majoritatea Planurilor Multianuale de Evaluare sunt revizuite frecvent, variația criteriului pe parcursul celor trei cicluri de măsurare este determinată în principal de diferitele rate de execuție ale PME-urilor incluse în analiză.

Criteriul (5) Disponibilitatea și fiabilitatea datelor socio-economice

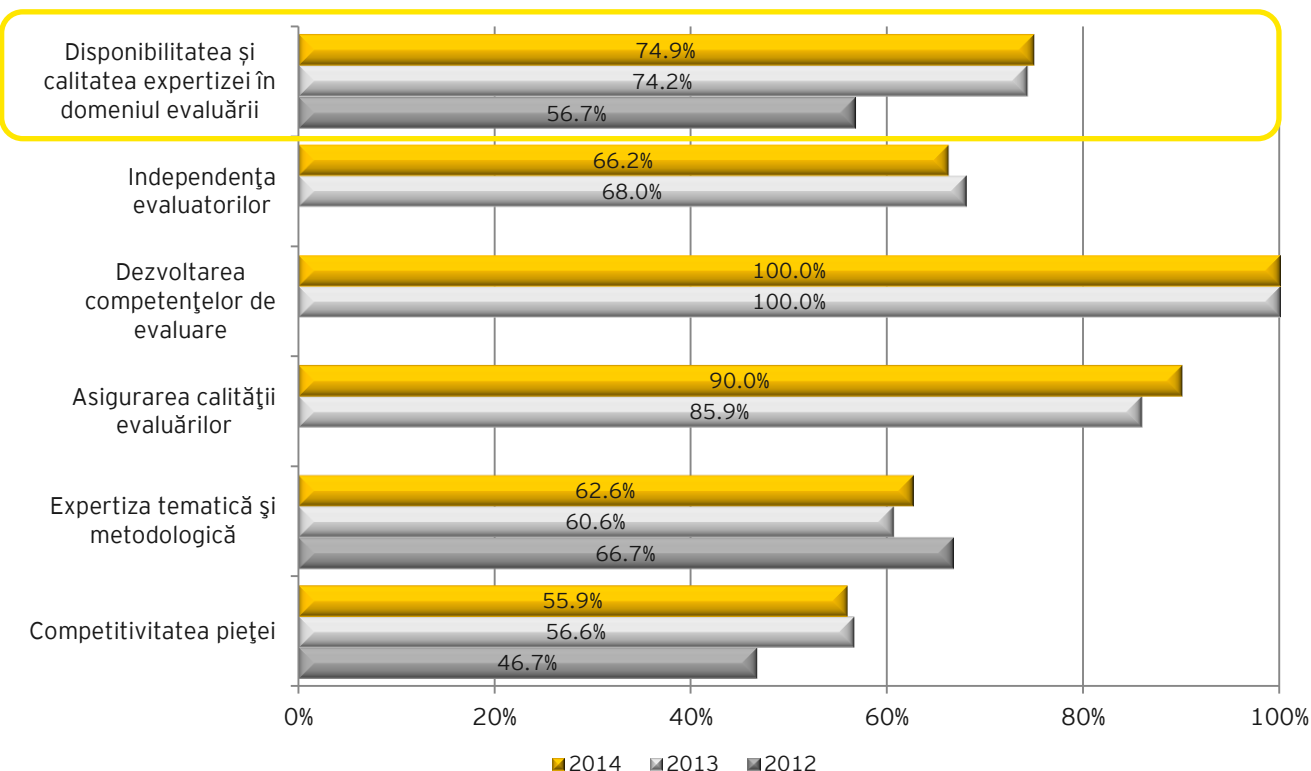
Figura 19 - Punctajul ICE obținut pentru criteriul 5 - comparație între ciclurile de măsurare la nivel de sub-criterii

Acest criteriu a înregistrat o creștere de 2% în 2014 față de 2012. La nivel de sub-criteriu, disponibilitatea *datelor socio-economice* necesare în procesul de evaluare a scăzut cu 21% în 2014 față de 2012, în timp ce disponibilitatea *altor date* cu privire la beneficiari a crescut cu 96%. Aceste rezultate ar trebui tratate cu prudență, întrucât principala sursă de date o reprezintă opinia respondenților la sondajul electronic.

Criteriul (6) Disponibilitatea și calitatea expertizei de evaluare

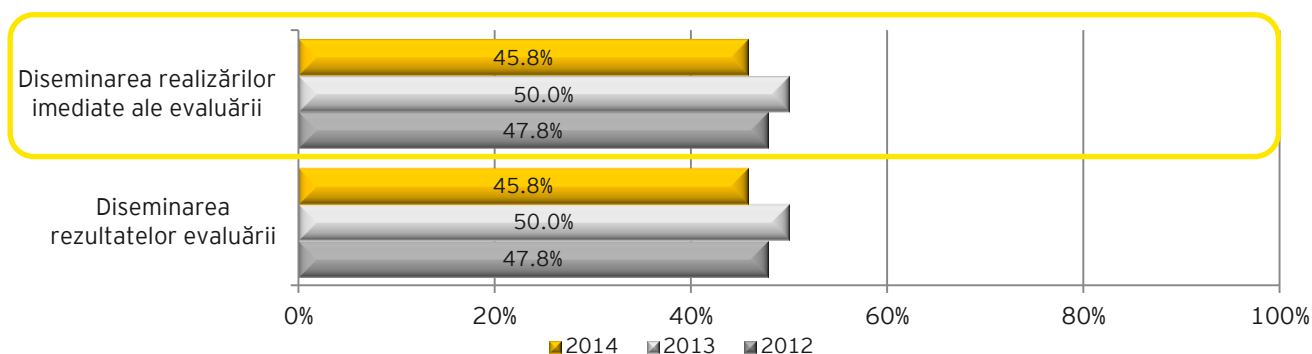
Figura 20 - Punctajul ICE obținut pentru criteriul 6 - comparație între ciclurile de măsurare la nivel de sub-criterii

După cum se poate vedea în figura de mai sus, în cadrul celui de-al doilea ciclu de măsurare, acest criteriu a suferit îmbunătățiri metodologice semnificative; în vederea creșterii relevanței rezultatelor, a fost adăugată o serie de indicatori suplimentari pentru a măsura independența evaluatorilor, dezvoltarea de abilități de evaluare și calitatea evaluărilor. Prin urmare, variația înregistrată între ciclurile de măsurare (creștere de 32% în 2014 față de 2012) ar trebui să fie interpretată cu prudență. Mai mult decât atât, principala sursă de informații a fost reprezentată de opinia respondenților la sondajul electronic.

Criteriul (7) Diseminarea rezultatelor evaluării

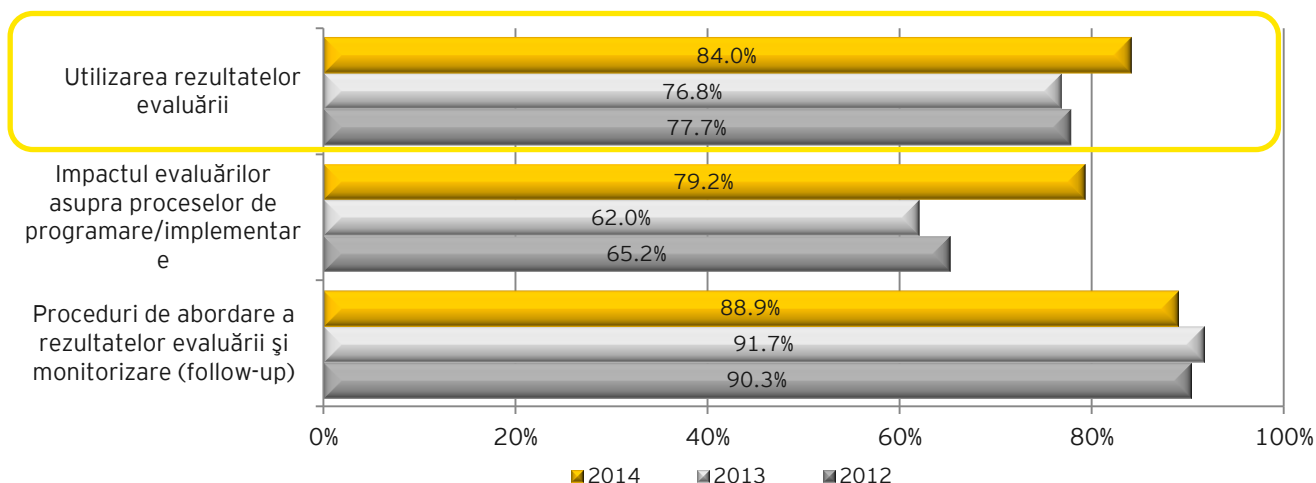
Figura 21 - Punctajul ICE obținut pentru criteriul 7 - comparație între ciclurile de măsurare la nivel de sub-criterii

Criteriul 7 a înregistrat o scădere de aproximativ 8% în 2014 față de 2012. Această involuție poate fi atribuită scăderii numărului de rapoarte de evaluare aprobate și a numărului de evenimente publice de diseminare a rezultatelor evaluării organizate în fiecare ciclu.

Criteriul (8) Utilizarea rezultatelor evaluării

Figura 22 - Punctajul ICE obținut pentru criteriul 8 - comparație între ciclurile de măsurare la nivel de sub-criterii

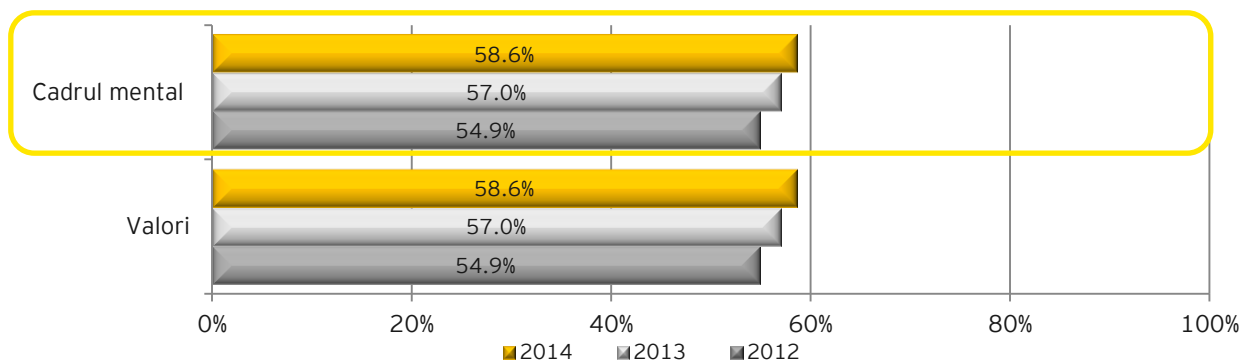

Acest criteriu a înregistrat una dintre cele mai bune performanțe în toate cele trei cicluri de măsurare. Variația de 8% înregistrată între valorile pentru 2014 și respectiv pentru 2012 poate fi explicată prin faptul că, în cel de al treilea ciclu de măsurare, cu scopul de a cuantifica utilizării rezultatelor evaluării pentru următoarea perioadă de programare, în cadrul chestionarului electronic a fost adăugată o nouă

întrebare, ceea ce a condus la înregistrarea unui scor mai bun a sub-criteriului *Impactul evaluării asupra procesului de programare / implementare*.

Criteriul (9) Cadrul mental

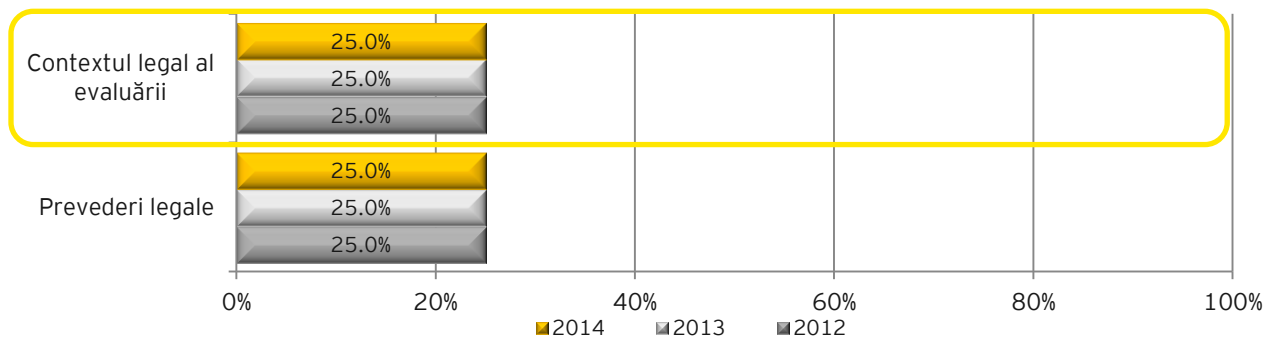
Figura 23 - Punctajul ICE obținut pentru criteriul 9 - comparație între ciclurile de măsurare la nivel de sub-criterii

Criteriul 9 a înregistrat o creștere continuă în timpul celor trei cicluri de măsurare, ceea ce relevă faptul că evaluarea este considerată o parte esențială în atingerea succesului la nivel instituțional, atât de către personalul de conducere, cât și de cel executiv.

Criteriul (10) Contextul legal al evaluării

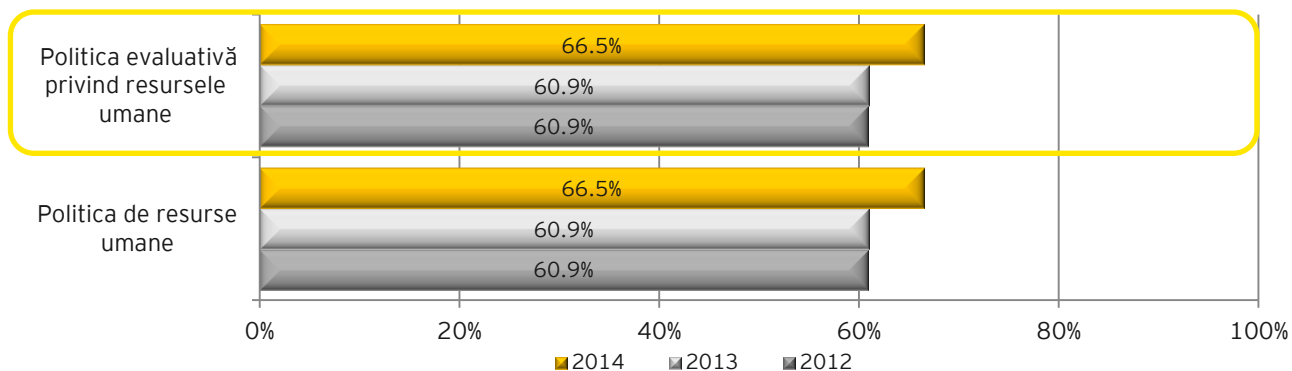
Figura 24 - Punctajul ICE obținut pentru criteriul 10 - comparație între ciclurile de măsurare la nivel de sub-criterii

Punctajul înregistrat de acest criteriu a rămas constant în toate cele trei cicluri de măsurare, deoarece legislația nu a suferit modificări substanțiale, iar elemente care împiedică procesul de evaluare au fost identificate atât prin cercetare documentară, cât și în cadrul grupurilor de lucru cu reprezentanții GLE.

Criteriul (11) Politica evaluativă privind resursele umane

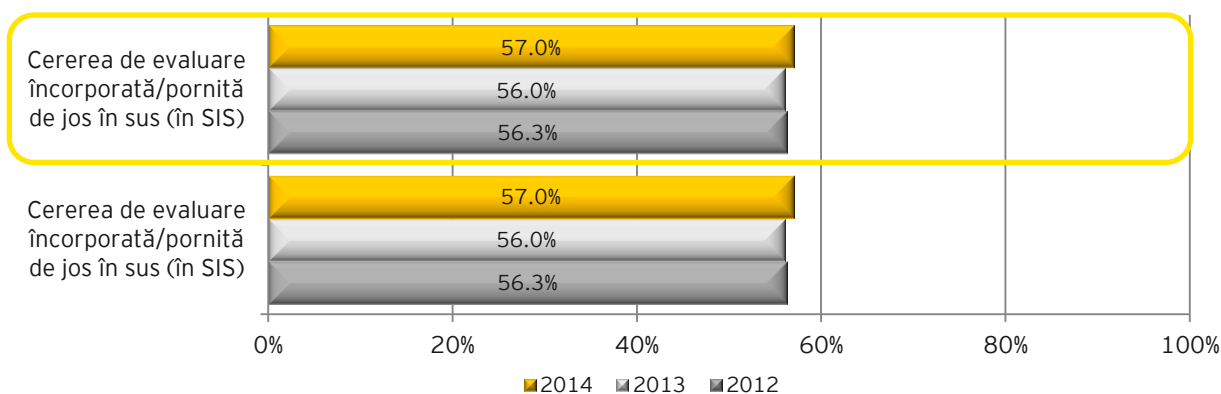
Figura 25 - Punctajul ICE obținut pentru criteriul 11 - comparație între ciclurile de măsurare la nivel de sub-criterii

Având în vedere faptul că principala sursă de date pentru acest criteriu este sondajul electronic, îmbunătățirea punctajului depinde de opinia respondenților în ceea ce privește participarea funcționarilor publici la activitățile de evaluare precum și referitor la activitatea susținătorilor de evaluare (ex. persoane care susțin procesul de evaluare), atât la nivel de PO, cât și CSNR. Pe de altă parte, procentul de funcționari publici instruiți în domeniul științelor sociale (spre deosebire de pregătire strict juridică), a înregistrat o tendință de scădere, mai exact cu 12% în 2014 față de 2012.

Criteriul (12) Cererea de evaluare încorporată/pornită de jos în sus (în SIS)

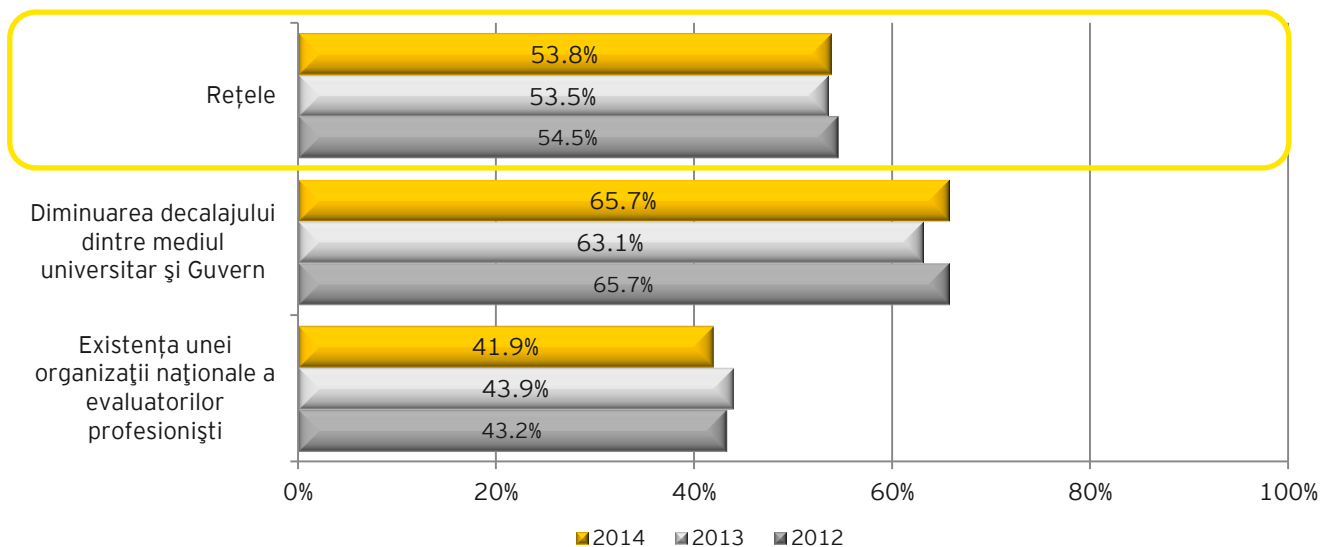
Figura 26 - Punctajul ICE obținut pentru criteriul 12 - comparație între ciclurile de măsurare la nivel de sub-criterii

Criteriul 12 a înregistrat o creștere de 1% în 2014 față de 2012, datorită numărului de proiecte de evaluare efectuate ca răspuns la nevoia de cunoaștere empirică și nu ca o obligație, realizate la nivel de CSNR.

Criteriul (13) Rețele

Figura 27 - Punctajul ICE obținut pentru criteriul 13 - comparație între ciclurile de măsurare la nivel de sub-criterii

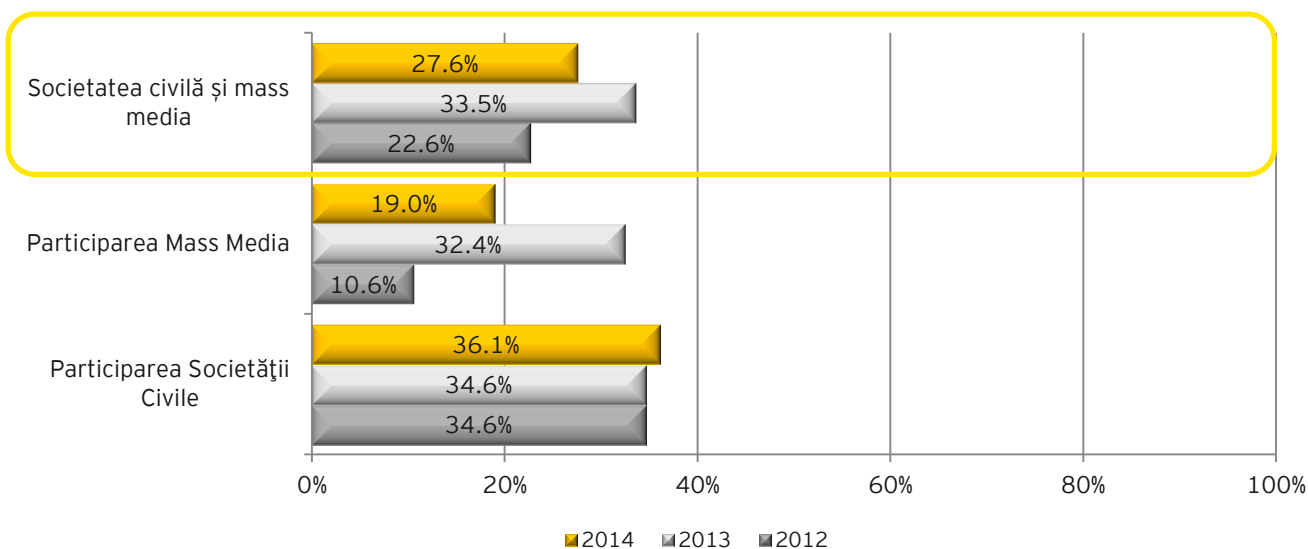

Criteriul 13 a înregistrat o scădere de 1% în 2014 față de 2012, care reflectă percepția respondenților la sondajul electronic cu privire la contribuția organizației naționale a evaluatorilor profesioniști la crearea unei rețele și la diseminarea celor mai bune practici.

Pe de altă parte, opinia respondenților la sondajul electronic cu privire la existența unui mecanism de cooperare între mediul academic și Guvern care să conducă la o mai bună formulare a politicilor a rămas la același nivel ca și în primul ciclu anual de măsurare.

(14) Societatea civilă și mass media

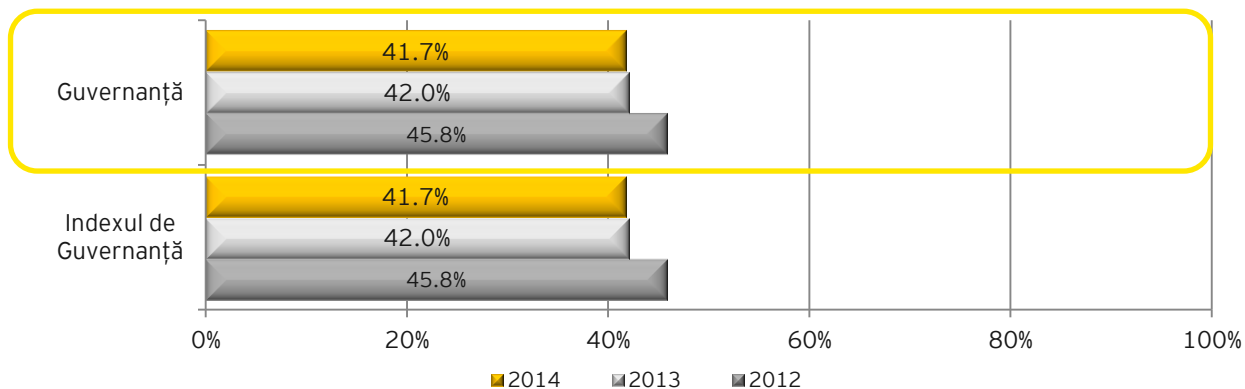
Figura 28 - Punctajul ICE obținut pentru criteriul 14 - comparație între ciclurile de măsurare la nivel de sub-criterii

Criteriul 14 a înregistrat o creștere de 22% în 2014 față de 2012, în principal datorită percepției respondenților la sondajul electronic cu privire la rolul pe care mass-media ar trebui să îl dețină în procesul de diseminare a rezultatelor evaluării.

(15) Guvernanță

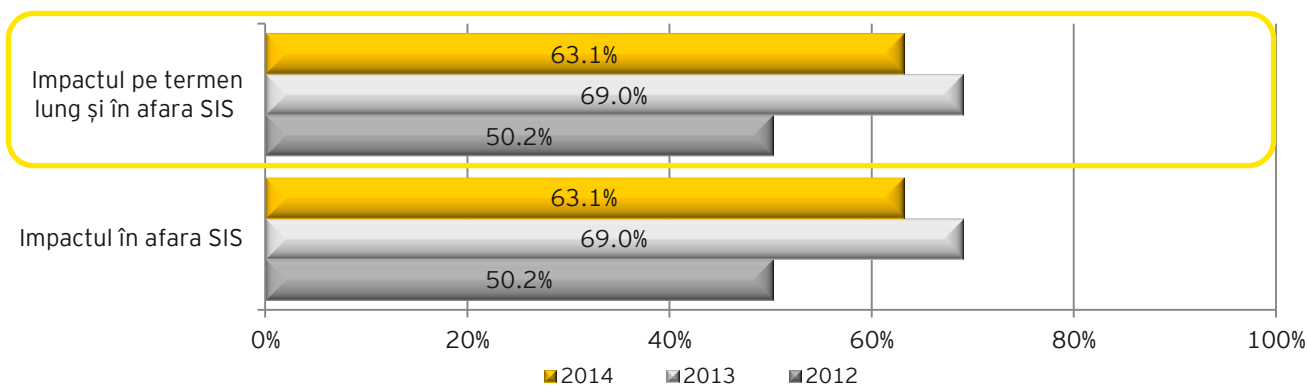
Figura 29 - Punctajul ICE obținut pentru criteriul 15 - comparație între ciclurile de măsurare la nivel de sub-criterii

Criteriul 15 are la bază Indicatorii Mondiali de Guvernanță pentru perioada 1996-2012, publicați de Banca Mondială și prezintă poziția pe care se situează România comparativ cu toate celelalte state din lume, referitor la următoarele aspecte: opinie și responsabilitate, stabilitate politică, eficiența guvernului, calitatea reglementărilor, statul de drept, controlul corupției. Scorurile obținute au relevat o scădere continuă, de la 45,8% în 2012, la 41,7% în 2014.

(16) Impactul pe termen lung și în afara SIS

Figura 30 - Punctajul ICE obținut pentru criteriul 16 - comparație între ciclurile de măsurare la nivel de sub-criterii

Percepția respondenților la sondajul electronic în ceea ce privește integrarea evaluărilor în strategiile și practicile de management a fost reflectată în cadrul criteriului 16, care a înregistrat o creștere de 26% în 2014 față de 2012.